

Místní národní výbor Popov

1945-1954

Inventář

EL NAD č.: 813
AP č.: 419

Obsah

Úvod:

I. Vývoj původce archivního fondu.....	3
II. Vývoj a dějiny archivního fondu.....	6
III. Archivní charakteristika archivního fondu.....	6
IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu.....	7
V. Záznam o uspořádání archivního fondu a sestavení archivní pomůcky.....	7
Seznam použitých pramenů a literatury.....	8

Přílohy:

Příloha č. 1: Seznam použitých zkratk.....	9
Příloha č. 2: Předsedové MSK a MNV Popov v letech 1945-1954.....	10
Inventární seznam.....	11

Úvod

I. Vývoj původce archivního fondu

Původcem archivního fondu je Místní správní komise Popov a Místní národní výbor Popov vyvíjející svou činnost od 2. prosince 1945 do 31. března 1954. Obec Popov spadala v letech 1945-1954 do politického okresu Stříbro. Na základě reformy provedené zákonem č. 280/1948 Sb., o krajském zřízení, byl od 1. ledna 1949 zřízen Kraj Plzeňský, jehož součástí se stala i obec Popov.

Národní výbory byly zřízeny po druhé světové válce jako správní orgány obcí a vyšších územně správních celků. Nahradily tak od r. 1850 fungující obecní úřady, resp. úřady vyšších územně správních celků. Právní základ jejich existence byl položen ústavním dekretem presidenta republiky ze dne 4. prosince 1944 o národních výborech a prozatímním Národním shromáždění, na nějž navazovalo vládní nařízení č. 4/1945 Sb., o volbě a pravomoci národních výborů. Poté následovaly stovky dalších norem, které určovaly podmínky a pravidla pro fungování národních výborů, jejich složek, zřizovaných organizací atd. Éra národních výborů byla uzavřena v roce 1990, kdy došlo ke znovuobnovení obecních úřadů, resp. zřízení dalších úřadů pro správu vyšších územně správních celků.

Shora uvedené vládní nařízení č. 4/1945 Sb., o volbě a pravomoci národních výborů, částečně pozměněné vládním nařízením č. 44/1945 Sb., o rozsahu působnosti národních výborů, určovalo, že se v každé obci měl ustavit místní národní výbor. Vnitřní složení, pravomoci, hospodaření, vedení a podepisování některých druhů písemností určovala Směrnice ministerstva vnitra č. 6 ze dne 19. května 1945 uveřejněná v Úředním listu republiky Československé a navazující Prozatímní organizační řád místních národních výborů z roku 1947. Tyto dokumenty rozlišovaly národní výbory na volený sbor složený z členů národního výboru, jeho složky (rada, předseda, referenti, komise) a úřad národního výboru.

Národní výbory byly definovány jako orgány zastupitelské a orgány veřejné správy, které v obvodu své působnosti spravují všechny veřejné záležitosti, pokud nejsou spravovány jiným veřejným orgánem. Ve věcech státní správy byly národní výbory podřízeny vládě a zároveň byla uplatněna podřízenost národního výboru nižšího stupně národnímu výboru vyššího stupně. Stanovení vnitřní organizace a způsobu, jakým mají národní výbory vykonávat svou působnost, byly v pravomoci ministra vnitra. Dnem ustavení místního národního výboru zaniklo obecní zastupitelstvo, obecní úřad se stal úřadem místního národního výboru a prováděl veškerá jeho rozhodnutí a opatření.

Pro dočasnou správu obcí, kde pro převážnou většinu obyvatelstva státně nespolehlivého, tj. zejména v pohraničí, nemohl být ustaven místní národní výbor, byly podle § 6 vládního nařízení č. 4 ze dne 5. května 1945 jmenovány okresními národními výbory, resp. okresními správními komisemi místní správní komise, jejichž pravomoci byly stejné jako pravomoci místních národních výborů. Místní správní komise měly mít 3 až 6 jmenovaných členů, rovněž předseda místní správní komise byl jmenován, nikoliv volen.

Místní správní komisi si v obci Popov občané zvolili dne 28. listopadu 1945 ve složení: předseda Václav Hryzák, místopředseda Vojtěch Picka a členové Jakub Kavalír (zapisovatel), Antonín Čermák (pokladník), Karel Duda, Václav Baxa (zásobovací referent). Okresní správní komise ve Stříbře jmenovala takto navrženou MSK dne 2. prosince 1945. Ze zápisu

ze schůze MSK ze dne 10. května 1946 vyplývá, že na této schůzi byli zvoleni tzv. „zpravodajové rostlin“ – Antonín Čermák a zástupce Vojtěch Picka. Následovala volba místní zemědělské komise s předsedou Václavem Václavkou.

Místní správní komise měly být nahrazeny místními národními výbory na základě výsledků voleb do ústavodárného Národního shromáždění podle § 1 a § 11, odst. 2 vládního nařízení č. 120/1946 Sb., o obnovení národních výborů na podkladě výsledků voleb do ústavodárného Národního shromáždění, ze dne 27. května 1946. Hlavním kritériem pro vznik místního národního výboru byl počet 50 platných voličských hlasů v obci. Pokud počet platných hlasů nedosáhl tohoto počtu, fungovala v obci i nadále místní správní komise nejdéle do roku 1950, kdy byla na základě vládního nařízení č. 14/1950 Sb., o organisaci místních národních výborů, přeměněna na místní národní výbor. V obci Popov se voleb zúčastnilo 24 oprávněných voličů, takže v obci působila i nadále místní správní komise.

Po volbách začala být v obci situace neklidná, až nakonec předseda Václav Hryzák podal dne 23. prosince 1946 rezignaci. Místopředseda Vojtěch Picka navrženou funkci předsedy odmítl, proto bylo doporučeno zastoupeným politickým složkám v obci navrhnout novou MSK. Rada ONV ve Stříbře dne 6. ledna 1947 jmenovala navrženou MSK ve složení: předseda František Šoffler a členové Václav Baxa, Jakub Kavalír, Antonín Čermák, Václav Zeman, Václav Hryzák. Za náhradníky byli jmenováni: Karel Duda, Vojtěch Picka a Václav Václavka. Ke dni 10. lednu 1947 v obci Popov bydlelo 44 Čechů a již žádný německý obyvatel. Místopředsedou byl zvolen Václav Baxa, zapisovatelem Jakub Kavalír, pokladníkem Antonín Čermák, předsedou finanční komise Václav Zeman, členem finanční komise Václav Hryzák. Ke dni 10. lednu 1947 v obci bydlelo 44 Čechů a již žádný německý obyvatel. V červenci a srpnu 1947 zastupoval předsedu MSK Václav Zeman, neboť předseda František Šoffler odjel na vojenský výcvik. Proti tomuto se postavil místopředseda Václav Baxa a situace se řešila až na ONV, který nařídil Václavu Zemanovi předat (na základě oprávněné stížnosti) úřad předsedy MSK dosavadnímu místopředsedovi Václavu Baxovi.

MAV NF v Popově se na své schůzi dne 17. března 1948 rozhodl zbavit funkcí v MSK místopředsedu Václava Baxu a člena Václava Hryzáka za protilidový postoj k republice (údajně sabotovali práci na silnici, která byla zařazena v akci 2M). Místo nich navrhl náhradníky Vojtěcha Picku a Karla Dudu. ONV tyto změny ve složení MSK schválil dne 19. dubna 1948 a nového člena Karla Dudu jmenoval místopředsedou MSK.

Až do vydání ústavního zákona č. 150/1948 Sb., z 9. května 1948, jímž byla schválena ústava Československé republiky, měly dosavadní právní normy týkající se národních výborů prozatímní charakter. V Ústavě 9. května byly NV definovány jako „nositelé a vykonavatelé státní moci v obcích, okresích a krajích“ a jejich existence byla právně zakotvena jako nedílná součást státního zřízení ČSR. Zcela novým prvkem bylo zavedení principu volitelnosti NV; do té doby byli jejich členové jmenováni příslušným ONV na návrh Národní fronty.

V listopadu 1948 MSK ustavil mimořádnou vyživovací komisi ve složení: předseda Václav Zeman a členové Emanuel Kříž, Vojtěch Picka, Milan Duda. Situace v obci se ani nadále neuklidnila. Předseda František Šoffler podal rezignaci v prosinci 1948, na jeho místo byl navržen Jakub Kavalír, kterého ONV jmenoval do funkce dne 3. ledna 1949. Jakub Kavalír ve funkci působil pouze do 10. června 1949, kdy rezignoval na funkci předsedy i členství v MSK. Novým členem MSK a zároveň předsedou byl navržen Jaromír Čermák, kterého ONV jmenoval dne 1. července 1949.

V souvislosti s realizací zákona č. 268/1949 Sb., o matrikách, byla v jednotlivých okresech Plzeňského kraje určena sídla matričních obvodů a stanoven jejich územní rozsah.

Obec Popov spadala od 1. ledna 1950 do matričního obvodu Vlkýš. V souvislosti se sloučením obce Vlkýš s obcí Sekyřany a následným přesunem Vlkýše do okresu Stod (od 17. května 1954) došlo i ke změně matričních obvodů. Obec Popov nově náležela do matričního obvodu Kostelec (do 30. června 1960). Na základě usnesení rady ONV v Tachově ze dne 1. července 1960 došlo ke zrušení matričního obvodu v Kostelci a poté místní část Popov náležela do matričního obvodu Kladruby.

K přeměně MSK na MNV došlo až v roce 1950 při reorganizaci MNV. Ta v Popově proběhla podle § 27 odst. 1, vládního nařízení č. 14/1950 Sb., o organizaci místních národních výborů, na návrh MAV NF. Okresní národní výbor ve Stříbře dne 21. května 1950 jmenoval 9 navržených členů MNV – Jaromíra Čermáka, Miloslava Kříže, Josefa Pecháta, Antonína Čermáka, Vojtěcha Picku, Alžbětu nebo Albínu Pechátovou, Karla Dudu, Františka Šoffera, Emanuela Kříže.

Na ustavující schůzi konané dne 31. května 1950 byl předsedou MNV zvolen Jaromír Čermák, místopředsedou Vojtěch Picka, zásobovacím referentem Miloslav Kříž, finančním referentem Emanuel Kříž, kulturním referentem Josef Pechát.

Na návrh ONV ve Stříbře KNV v Plzni dodatečně snížil výměrem ze dne 27. června 1950 počet členů MNV a rady (podle § 19 a 20 vl. nař. č. 14/1950 Sb.) na 9, resp. 3 členy rady, z důvodu malého počtu obyvatel (43).

Vládním nařízením č. 119/1951 Sb., o tajemnicích místních národních výborů, byla upravena působnost tajemníků MNV jako jejich plně uvolněných funkcionářů; ustavit a odvolat je mohlo plénum na návrh ONV. Tajemník byl výkonným orgánem MNV a za svou činnost odpovídal jeho předsedovi a radě, řídil se jejich pokyny a současně byl odpovědný radě, předsedovi a tajemníkovi nadřízeného ONV, kteří rovněž usměrňovali jeho práci. Zúčastňoval se všech schůzí pléna a rady a působil také jako politický a odborný poradce i pomocník MNV, a to zejména v oboru zemědělské výroby; podrobnější popis jeho působnosti je uveden v ustanoveních písm. a) – f) odst. 1 § 3 výše uvedeného vládního nařízení. V obci působil jako tajemník Václav Blahník. Ve funkci setrval až do sloučení obcí v roce 1954.

Předseda MNV Jaromír Čermák podal dne 19. února 1951 rezignaci na funkci z důvodu nového zaměstnání (pracoval na ONV ve Stříbře jako obvodní zootechnik). Navržen byl nový člen MNV Stanislav Rohm, který byl současně navržen i na předsedu. ONV ve Stříbře jmenoval dne 1. března 1951 navrženého Stanislava Rohma za člena MNV v Popově a současně vzal na vědomí jeho zvolení za předsedu MNV. Složení MNV vypadalo následovně: předseda Stanislav Rohm, místopředseda Vojtěch Picka (současně zemědělský referent), Miloslav Kříž (zásobovací referent), Emanuel Kříž (finanční referent), Josef Pechát (kulturní, zdravotní a sociální referent), Antonín Čermák, Karel Duda, Jarmila Šofferová, Václav Baxa, Václav Hryzák. Složení rady MNV: Vojtěch Picka, Miloslav Kříž, Emanuel Kříž a Josef Pechát.

Ze zápisů ze schůze rady MNV vyplývá, že v březnu 1954 se v obci projednávala otázka sloučení obcí. Rada MNV v Popově byla zásadně proti navrhanému sloučení s obcí Ostrov u Stříbra. Sami navrhovali sloučení s obcí Radějovice s tím, že by místní národní výbor i nadále zůstal v obci Popov. Sloučení obcí se však nakonec uskutečnilo podle původně navrženého plánu. ONV ve Stříbře ve schůzi rady konané dne 2. dubna 1954 rozhodl sloučit obce Ostrov u Stříbra a Popov v jednu politickou obec s tou výhradou, že katastrální území Ostrov u Stříbra a Popov zůstanou nadále samostatná se svým odděleným katastrálním operátem a katastrální mapou. Úřední název této obce byl stanoven – Ostrov u Stříbra a

Popov se stal místní částí obce. Sloučení bylo provedeno s účinností od 1. dubna 1954 dle schválení KNV v Plzni (viz Úřední list ze dne 6. května 1954).

S účinností od 1. července 1960 došlo na základě zákona č. 36/1960 Sb., o územním členění státu, k reorganizaci okresu Tachov, do něhož byly zahrnuty nejen obce stávajícího okresu Tachov, ale i část obcí náležejících dosud pod správu ONV Stříbro, ONV Mariánské Lázně a ONV Horšovský Týn. Zároveň došlo k reorganizaci krajů a sloučením Plzeňského a Karlovarského kraje vznikl kraj Západočeský.

Slučování obcí pro nové území okresu Tachov projednala a schválila rada ONV ve Stříbře dne 22. dubna 1960. Obec Ostrov u Stříbra s místními částmi Popov a Vrhaveč byla přiřčena k okresu Tachov. Při dalších územních změnách v okrese Tachov došlo s účinností od 30. dubna 1976 ke sloučení obce Ostrov u Stříbra s obcí Kostelec v jednu obec s názvem Kostelec a Popov se stal jednou z několika místních částí Kostelce. Ani toto sloučení nebylo konečné a od 1. ledna 1980 se obec Kostelec sloučila s obcí Kladruby v jednu obec s názvem Kladruby a Popov byl jednou z několika místních částí Kladrub. V prosinci 1988 došlo na plenárním zasedání ONV v Tachově ke schválení dalších územních změn v okrese Tachov. S účinností od 1. ledna 1989 se z obce Kladruby vyčlenily části obce – Kostelec, Lšelín, Nedražice, Ostrov u Stříbra, Popov a Vrhaveč a z těchto částí se vytvořila jedna obec s názvem Kostelec.

II. Vývoj a dějiny archivního fondu

Vzhledem k brzkému ukončení činnosti MNV a torzovitému dochování archiválií není možné zjistit o fungování spisové služby prakticky žádné údaje. Ze zápisů MNV vyplývá, že se schůze konaly v úřadovně MNV. Nikde však není ani zmínka o bližším určení této úřadovny. U MNV Popov se také nikdy neuskutečnila odborná archivní prohlídka spisů ani jakákoliv skartace, o níž by byl vyhotoven písemný záznam.

Po ukončení činnosti nepochybně převzal dokumenty nástupnický MNV Ostrov u Stříbra. Při archivní odborné prohlídce spisů u tohoto MNV konané dne 8. března 1956 bylo konstatováno, že u MNV je uložena kniha zápisů ze schůzí pléna MNV obce Popov z let 1945-1954 (inv. č. 1). Tato kniha byla při této prohlídce vybrána k trvalé archivní úschově a prozatím byla ponechána (spolu s vybraným materiálem MNV Ostrov u Stříbra) v úřadovně MNV do doby svozu. Na předání vybraných archiválií došlo až po výzvě Okresního archivu ve Stříbře v roce 1957. Na EL JAF MNV Ostrov u Stříbra zavedeném k 11. únoru 1958 byla rovněž evidována výše zmíněná kniha zápisů MNV Popov. Co se stalo se zbylými dokumenty MNV, nelze dnes již zjistit.

K vyčlenění knihy zápisů a založení samostatného archivního fondu MNV Popov došlo až při vnitřní revizi fondů v roce 2001.

III. Archivní charakteristika archivního fondu

Před inventarizací byl archivní fond MNV Popov tvořen 1 úřední knihou. Celková metráž činila 0,02 bm. Při inventarizaci archivního fondu byly prověřeny archiválie nástupnického MNV Ostrov u Stříbra, kde nebyly nalezeny žádné písemnosti týkající

se MNV Popov.

V současnosti je archivní fond MNV Popov i nadále tvořen pouze 1 úřední knihou v celkovém rozsahu 0,02 bm.

Archivní fond byl uspořádán podle Metodického pokynu pro inventární zpracování archivních fondů národních výborů ve Státním oblastním archivu v Plzni č. j. SOAP/006-3120/2007.

Archivní fond MNV Popov je pouhým torzem původní registratury a není ani známo, že by se nějaké dokumenty MNV nacházely ve spisovně nynějšího Obecního úřadu v Kostelci. Chybí prakticky veškeré archiválie s výjimkou zápisů ze schůzí MSK, pléna a rady MNV (tedy zápisy ze schůzí komisí, podací protokoly, veškeré finanční knihy, inventární knihy a veškerý spisový materiál). Kronika obce nebyla po roce 1945 patrně nikdy zavedena.

Fyzický stav archivního fondu je dobrý.

Dochovaná archiválie je I. kategorie.

Jazykem archivního fondu je čeština.

IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu

Přestože se z doby fungování MNV dochovala pouze kniha zápisů ze schůzí MSK a následně MNV, lze si, v komparaci s prameny uloženými v archivním fondu ONV Stříbro, udělat velmi dobrou představu o fungování malého MNV po celou dobu jeho existence.

V. Záznam o uspořádání archivního fondu a sestavení archivní pomůcky

Archivní fond MNV Popov uspořádala a archivní pomůcku sestavila Jana Zimová v červenci 2010 ve Státním okresním archivu Tachov.

V Tachově, 4. března 2011

Jana Zimová

Seznam použitých pramenů a literatury

I. Prameny

Státní okresní archiv Tachov

Archivní fondy:

Okresní národní výbor Stříbro, inv. č. 203, sign. I/20g, kart. č. 29 Seznamy členů MSK (MNV) 1945-1947, obce B-Z

Okresní národní výbor Stříbro, inv. č. 203, sign. I/20g, kart. č. 30 Seznamy členů MSK (MNV) 1945-1949

Okresní národní výbor Stříbro, inv. č. 425, sign. 54, kart. č. 287 Reorganizace MNV 1950-1952, obce L-P

Okresní národní výbor Stříbro, inv. č. 543, sign. 603, kart. č. 706 Přehled o sloučení obcí

Okresní národní výbor Stříbro, inv. č. 203, sign. I/20 g, kart. č. 27 Členové MSK (MNV) obce P-S, 1945-1949

Okresní národní výbor Tachov, sign. 604/1 Slučování obcí a změny hranic obcí 1952-1989

Prameny tištěné

Sbírka zákonů republiky Československé – ročníky 1949, 1950

Sbírka zákonů a nařízení republiky Československé – ročník 1945, 1948

Sbírka zákonů Československé socialistické republiky – ročník 1960

Seznam matričních obvodů v českých krajích. Praha : Ministerstvo vnitra, 1950

Úřední list republiky Československé – ročník 1945

Úřední list Československé republiky – ročník 1954

Volby do ústavodárného Národního shromáždění dne 26. května 1946, část II. Volební výsledky podle obcí, sešit 2. Volební kraj V – VII Plzeň, Karlovy Vary, Ústí nad Labem, in: Zprávy Státního úřadu statistického, řada B, číslo 4-6, ročník XXVII. (1946) číslo 26-28

II. Literatura

HLEDÍKOVÁ, Zdeňka – JANÁK, Jan – DOBEŠ, Jan. *Dějiny správy v českých zemích : od počátků státu po současnost. Praha : Nakladatelství Lidové noviny, 2005. ISBN 80-7106-709-1.*

Příloha č. 1: Seznam použitých zkratk

AP – archivní pomůcka

bm – běžný metr

č. j. – číslo jednací

čp. – číslo popisné

ČSR – Československá republika

EL JAF – evidenční list jednotného archivního fondu

EL NAD – evidenční list Národního archivního dědictví

ev. – evidenční

inv. č. – inventární číslo

kart. – karton

KNV – krajský národní výbor

MAV NF – místní akční výbor Národní fronty

MNV – místní národní výbor

MSK – místní správní komise

ONV – okresní národní výbor

OSK – okresní správní komise

Sb. – sbírky

sign. – signatura

Příloha č. 2: Předsedové MSK a MNV Popov v letech 1945-1954

jméno předsedy	ve funkci od	ve funkci do
Václav Hryzák	02. 12. 1945 (MSK)	23. 12. 1946
František Šoffer	06. 01. 1947 (MSK)	prosinec 1948
Jakub Kavalír	03. 01. 1949 (MSK)	10. 06. 1949
Jaromír Čermák	01. 07. 1949 (MSK)	20. 05. 1950
Jaromír Čermák	31. 05. 1950 (MNV)	19. 02. 1951
Stanislav Rohm	01. 03. 1951	31. 03. 1954

Inventární seznam

Orgány národního výboru

1	Kniha zápisů ze schůzí MSK, pléna a rady MNV a veřejných schůzí 28. 11. 1945-26. 03. 1954	1945-1954	K 1
---	---	-----------	-----

Název archivní pomůcky (archivního fondu):	Místní národní výbor Popov
Značka archivního fondu:	MNV Popov
Časový rozsah:	1945-1954
Počet evidenčních jednotek:	1 úřední kniha
Počet inventárních jednotek:	1
Rozsah v bm:	0,02
Stav ke dni:	4. března 2011
Zpracovatelka archivního fondu:	Jana Zímová
Zpracovatelka archivní pomůcky:	Jana Zímová
Počet stran:	13
Počet exemplářů:	5
Pomůcku schválil:	Mgr. Jan Edl dne 04. 03. 2011 čj. SOAP/090-0124/2011